SPRAWOZDANIE ADMINISTRACYJNE

WYDZIAŁU POWIATOWEGO POWIATU TUCHOLSKIEGO

ZA ROK

1924

DRUKARNIA NAKŁADOWA
SPÓŁKI PEDAGOGICZNEJ TOW. AKC.
TUCHOLA — POMORZE

SPRAWOZDANIE ADMINISTRACYJNE

WYDZIAŁU POWIATOWEGO POWIATU TUCHOLSKIEGO

ZA ROK

1924

DRUKARNIA NAKŁADOWA
SPÓŁKI PEDAGOGICZNEJ TOW. AKC.
TUCHOLA — POMORZE

W myśl § 127 Ordynacji powiatowej Wydział Powiatowy przedkłada Sejmikowi powiatowemu sprawozdanie administracyjne za rok 1924.

I. Statystyka.

Statystyka podana w sprawozdaniu za rok 1923 nie uległa zmianie. Liczba ludności na ogół pozostała bez znaczniejszych zmian; zauważyć daje się jednak wzrost ludności narodowości polskiej, a to z powodu wyprowadzenia się do Niemiec, optantów i innych obywateli narodowości niemieckiej.

II. Starosta i deputowani.

Na czele administracji powiatowej stał do dnia 1 listopada 1924 r. dotychczasowy starosta p. Dr. Bartz, przeniesiony dekretem p. Ministra Spraw Wewnętrznych z tym dniem jako starosta do Świecia. Od 1 listopada 1924 r. ster administracji powiatowej objął p. starosta Czesław Tollik, dotychczasowy starosta powiatu świeckiego.

Dotkliwego ciosu doznał powiat przez śmierć ś. p. Józefa Gulgowskiego z Kiełpina deputowanego powiatu, gorącego patrjoty i zasłużonego obywatela. (Zmarł 14. 7. 1924 r.) W jego miejsce zatwierdził Pan Wojewoda Pomorski dekretem z dnia 23. 10. 1924 r. p. Stanisława Baumgarta z Gostyczyna, który razem z dotychczasowym deputowanym p. Władysławem Zakrysiem z Bladowa, tworzą skład deputowanych powiatu.

III. Sejmik powiatowy.

Skład Sejmiku powiatowego zmienił się o tyle, że w miejsce ś. p. Józefa Gulgowskiego z Kiełpina wstąpił p. Józef Wegner z Stobna, w miejsce p. Meggera Sylwestra z Cekcyna, który wyprowadził się z powiatu tucholskiego, p. Antoni

Gorzkowski z Cekcyna, a w miejsce p. Banaszaka Nikodema z Bysławia na skutek przeprowadzonych w okręgu Byslaw częściowych nowych wyborów p. Leon Sterz z Bysławia.

Posiedzeń Sejmiku powiatowego było w roku 1924 cztery i to: 27. V., 30. VIII., 25. X. i 20. XI.

IV. Wydział Powiatowy.

W miejsce ś. p. Józefa Gulgowskiego z Kiełpina wstąpił następny z odnośnej listy kandydatów t. j. p. Jakób Jaśtak z Cekcyna. Reszta składu członków Wydziału Powiatowego została niezmieniona.

Posiedzeń odbył Wydział Powiatowy w roku 1924 trzynaście, na których załatwiono 332 spraw.

Liczba numerów dziennika podawczego Wydziału powiatowego wynosiła 9839.

Przyjazd Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Stanisława Wojciechowskiego do Tucholi.

Pamiątkowym i radosnym w dziejach powiatu był dzień 5 sierpnia 1924 r. w którym to dniu raczył odwiedzić miasto Tuchola i powiat przedstawiciel Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej Pan Prezydent Wojciechowski Stanisław.

Już w maju 1924 r. krążyły wieści nieoficjalne o Jego przybyciu do Tucholi. Zabrano się zatem już wcześnie do prac przygotowawczych by przyjąć godnie dostojnego gościa. Na posiedzeniu Sejmiku pow. dnia 27 maja uchwalono na cele przyjęcia 1000 złotych i uchwalono wysłać delegację składającą się z panów: starosty Dra Bartza, Prylla i burmistrza Saganowskiego do Warszawy, by dowiedzieć się, czy rzeczywiście i kiedy przybędzie do Tucholi Pan Prezydent. Delegacja wyruszyła do Warszawy 22. 6., a w dniu następnym dopuszczona na audjencję, dowiedziała się z ust p. Prezydenta, że odwiedzi tak miasto Tuchola jak i powiat na początku sierpnia. Z ust do ust podano teraz radosną nowinę, że przybędzie „Nasz Prezydent“. Celem omówienia programu uroczystości w dniu przybycia dostojnego gościa, p. starosta Dr. Bartz zwołuje wszystkich przedstawicieli i przedstawicielki wszystkich towarzystw tak miasta jak i powiatu oraz reprezentantów władz i urzędów, księży i kierowników szkół i wzywa delegacje wszystkich towarzystw, ażeby chcąc uzyskać posłuchanie u Pana Prezydenta, wcześnie złożyły pisemne swe wnioski.

Ochoczo i z zapałem cały powiat przykłada rąk by ubrać odświetnie nie tylko miasto Tuchola, lecz i miejscowości, któremi przejeżdżać będzie Pan Prezydent. Najodleglejsze w powiecie gminy przysyłają do miasta girlandy i wieńce, uwite przez młodzież, oraz kwiaty.

Kiedy nareszcie zbliżył się dzień przyjazdu dostojnego gościa, a miasto odziane w strój świąteczny z bijącem sercem oczekiwało wjazdu Pana Prezydenta, z ust do ust leciało pytanie: Jak On wygląda, co On powie. Pan Prezydent przybył ze świtą od strony Koronowa, a przywitał Go na terenie województwa pomorskiego w Pruszczu p. wojewoda pomorski Dr. Wachowiak i p. starosta Dr. Bartz. Około 9 1/2 przed poł. dzwony kościelne oznajmiły przyjazd do Tucholi, gdzie w ulicy Świeckiej nastąpiło przywitanie przez p. burmistrza. Wszystkie towarzystwa miasta ustawione w szyku porządkowym, Pan Prezydent łaskawie zagadnął i stawiał do nich pytania. Witany radosnemi okrzykami niewidzianej w Tucholi liczby ludności i młodzieży wszystkich szkół miejscowych, dostojny gość pieszo udaje się do kościoła farnego, gdzie w otoczeniu księży miejscowych i pozamiejscowych, przyjmuje Go ks. kanonik Wegner. Z kościoła Pan Prezydent udaje się powozem do seminarjum nauczycielskiego, a stąd na starostwo, gdzie u państwa Dr. Bartzów przyjmuje krótkie śniadanie, gdyż czuje się zmęczonym.

Po śniadaniu i krótkim odpoczynku z świtą wchodzi do ustrojonej w zieleń i kwiaty sali posiedzeń Sejmiku pow., gdzie słucha delegatów. Własnoręcznie podpisuje tutaj swój portret, podany Mu przez ucznia szkoły miejskiej Zielkiego i przez tegoż wykonany. Po ukończeniu akcji audjencji Pan Prezydent z świtą i gośćmi przyjmuje oficjalne śniadanie w sali hotelu p. Marjanowskiego, gdzie na Jego cześć przemawiają panowie: Wojewoda Pomorski, Starosta Dr. Bartz w imieniu powiatu i przewodniczący Rady Miejskiej Janeczkowski. Następnie przyjmuje krótki odpoczynek w Starostwie i odjeżdża z świtą, p. Wojewodą i p. Starostą na powiat, by zwiedzić nadleśnictwo Świt i „Piekło" oraz teren węgla brunatnego w Pile. Dalej udaje się do Gostyczyna — witany przez p. sołtysa Mroza — i przez Wieszczyc, Kęsowo do Żalna, gdzie u p. Żalińskiej krótka przerwa i kawa. Wszędzie gdzie przejeżdża, witany jest serdecznie, wszędzie zatrzymuje się, by dowiedzieć się o bolączkach ludu, mianowicie roboczego. Z Żalna Pan Prezydent odjeżdża do Wysoki. Tam przyjmuje u p. senatora Janta-Połczyńskiego obiad nieoficjalny i nocleg.

Dnia 6 sierpnia rano dostojny gość udaje się w dalszą podróż do Chojnic. Do granicy powiatu chojnickiego towarzyszy Mu starosta Dr. Bartz i tamże Go w imieniu powiatu tucholskiego żegna.

Dzień 5 sierpnia był w historji powiatu dniem ważnym i pamiątkowym. Ojciec narodu uwidocznił, że kocha i dba o nasze kresy zachodnie, stojące wiernie na straży przed sąsiadem Niemcem.

Niech żyje Pan Prezydent Stanisław Wojciechowski, przedstawiciel Majestatu Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej!

Urzędnicy Wydziału Powiatowego.

A. Biura Wydziału Powiatowego.

1. Hering Franciszek, st. sekretarz,
2. Grabkowski Feliks, sekretarz,
3. Gwizdała Walerjan, asystent,
4. Rydwelski Józef, registrator,
5. 1 woźny, 2 maszynistki.

B. Powiatowej Kasy Komunalnej i Oszczędności.

1. Welter Leon, rendant,
2. Dobbek Bolesław, kontroler,
3. Sarnowski Franciszek, książkowy,
4. 2 siły pomocnicze.

Rozkład pracy.

L. bież.	Nazwisko	Opracowują
1	Hering st. sekretarz	Sprawy do posiedzenia Wydziału i Sejmiku Pow. — personalne, koncesyjne i licencyjne — akuszerskie — gospodarki lasów pryw. — ogólna administracja gmin, wójtostw i urzędów Stanu Cyw. — szczepienia ospy — składek do Pom. Izby Roln.
2	Grabkowski sekretarz	Wszelkie sprawy podatkowe — danina lasowa — wsparcia rodzin — lustracja sołectw, wójtostw i urzędów Stanu Cyw. — ubezpieczenie od wypadków w rolnictwie.
3	Gwizdała asystent	Sprawy rent wojskowych — ubogich gminnych — umysłowo-chorych — sędzi rozjemczych i radców sierot — pow. Rady Op. Społ.
4	Rydwelski registrator	Registratura Wydziału Powiatowego.
5	Woźny	Szycie akt Wydz. Pow., który registrator poprzednio ułoży.

Administracja wójtostw.

L. bież.	Obwód wójtowski	Wójt	Zastępca	Uwagi
1	Radzim	Zaremba Leon, Pamiętowo	Behrendt W., W. Mędromierz	
2	Kęsowo	Kallas Teofil, Jeleńcz	Lubiński Jan, Jeleńcz	
3	W. Klonia	Ryckowski Hieron., Przyrowo	Maćkowski Józef, Przyrowa	
4	Kamienica	Baumgart Stanisław, Gostyczyn	Dykier Leon, Pruszcz	
5	N. Tuchola	Behrendt W. W. Mędromierz	Zaremba Leon, Pamiętowo	
6	Świt	Ekowski, nadleśniczy Świt	Fryca Jan, Huta	
7	Bysław	Sterz Leon, Bysław	Porażyński Stanisł., Bysław	Zastępstwo wakuje od 19 VI. 24 r. p. P. w dn. tym urząd złożył.
8	Suminy	Jaśtak Jakób, Cekcyn	Jaśtak Tomasz, Cekcyn	
9	Koślinka	Korthals Stanisław, Koślinka	Barański M., Koślinka	
10	Kiełpin	Gulgowski Józef, Kiełpin do 20. 3. 1924 r. † 20. 7. 1924 r.	Kopka Bronisław, Kiełpin do 20. 3. 24 r.	Od 10 VIII. 24 r. wójtem jest p. Kopka Bronisł. Kiełpin, jego zastępcą p. Wegner Józef z Stobna.
11	Raciąż	Siegmund Michał, Raciąż	Kręcki Edmund, Raciąż	
12	Żalno	Zakryś Władysław, Bladowo	Kłosowski Władysł., Bladowo	
13	Woziwoda	Osiński Bronisław, Woziwoda	Bogdanowicz Stefan, Woziwoda	
14	Lipowa	Beger Paweł, Śliwice	Połom, Rosochatka	
15	Śliwice	Mężydło Sylwester, Śliwice	Gierszewski Teofil, Śliwice	
16	Gołąbek	Koszula, nadleśniczy, Gołąbek do 21. 1. 1924 r. (Jako nadleśniczy zawiesiony w urzędzie)	Raszke Leon, leśny, Gołąbek do 21. 1. 24 r. (Wyprowadził się do Niemiec)	Od 21 I. 1924 r. wójtem jest pan Chylewski z Okierska, jego zastępcą p. Osowski Józef z Okierska.
17	Zamrzenica	Wieczór Władysław, Klonowo	Ostrowicki Franc., Minikowo	

Administracja Urzędów Stanu Cywiln.

Obwody Urzędu Stanu Cywilnego w roku 1924 się nie zmieniły.

L. b.	Obwód Urzędu Stan. Cyw.	Urzędnik Stanu Cywilnego	Zastępca	U w a g i
1	Radzim	Zaremba Leon, Pamiętowo	Barański Józef, Pamiętowo	
2	Kęsowo	Kallas Teofil, Jeleńcz	Głowiński Jakób, Jeleńcz	
3	W. Klonia	Maćkowski Józef, Przyrowa	Maćkowski Alojzy, Przyrowa	
4	Kamienica	Ogrzewalski, Gostyczyn	Warczak Jan, Gostyczyn	
5	Bysław	Krzyżelewski Juljan, Bysław	Kamiński Stanisław, Bysław	
6	Suminy	Makowski Stanisł., Cekcyn	Makowski Ludwig, Cekcyn	
7	Woziwoda	Osiński Bronisław Woziwoda	Bogdanowicz Stefan, Woziwoda	
8	Śliwice	Landowski Władysł,, Śliwice	Trzebiatowski Józef, Śliwice	
9	Kiełpin	Wróblewski Edm., Kiełpin	Kopka Bronisł., Kiełpin	
10	Raciąż	Siegmund Michał, Raciąż	Nelka Franciszek, Raciąż	
11	Tuchola	Saganowski, burmistrz, Tuchola	Porazik Roman, Tuchola	
12	Zomrza	Myk Jan, Klonowo	Friese Paweł, Klonowo	
13	Lipowa	Landowski Wł. Śliwice	Trzebiatowski Józef Śliwice	

Odszkodowanie rzeczowe dla urzędników Stanu Cyw. wynosiło w r. 1924 30 złotych rocznie od sto dusz.

Członkowie Sejmiku Wojewódzkiego.

1. Starosta dr. Bartz, Tuchola do 1. XI. 1924 r.
2. Gulgowski Józef, Kiełpin do 14 VII. 1924 r. († 14 VII. 24 r.)

Od 1 XI. wzgl. 1 VIII. 1924 r.:

1. Starosta Tollik, Tuchola,
2. Baumgart Stanisław, Gostyczyn

Zarząd Pow. Kasy Oszczędności.

1. Starosta dr. Bartz, Tuchola do 1 XI. 24 r. Od tego czasu Starosta Tollik, Tuchola
2. Schwarzkopf Piotr, kupiec, Tuchola
3. Nehring Władysław, nauczyciel, Śliwice
4. Sterz Leon, Bysław
5. Siegmund Michał, posiedziciel, Śliwice

Zastępcy:

1. Dykier Leon, rolnik, Pruszcz
2. Neumann J., rolnik, N. Tuchola

Komisja rewizyjna Pow. Kasy Komunalnej i Oszczędności.

1. Sterz Leon, Bysław,
2. Schwarzkopf Piotr, kupiec, Tuchola
3. Pacer Czesław, komisarz, Tuchola

Komisja poboru koni wojskowych.

1. Okonek Antoni, rolnik, Bysławek
2. Gulgowski Józef, rolnik, Kiełpin († 14 VII. 24 r.)
3. Gwizdała Antoni, młynarz, Śliwiczki
4. Dykier Leon, rolnik, Pruszcz

do czerwca 1924 r.

Od czerwca 1924 r.

Członkowie:

1. Skarga Gaertig, Bagienica
2. Wieczor Władysław, Klonowo

Zastępcy:

1. Siegmund Michał, Raciąż
2. Wegner Józef, Stobno,
3. Kallas Teofil, Jeleńcz
4. Dykier Leon, Pruszcz
5. Ciżmowski Józef, Bysław
6. Beger Franc., Śliwice

Komisja szacowania bydła dotkniętego zarazą.

1. Gwizdała Antoni, młynarz, Śliwiczki
2. Wieczór Władysław, rolnik, Klonowo
3. Gierszewski Michał, rolnik, Koślinka
4. Korthals Stanisław, rolnik, Koślinka
5. Kallas Teofil, rolnik, Jeleńcz
6. Głomski, rolnik, Kęsowo
7. Ciżmowski Józef, rolnik, Bysław
8. Liegman Bolesław, rolnik, Tuchola
9. Roda Jan, rolnik, M. Mędromierz
10. Behrendt Jan, rolnik, Piastoszyn
11. Tyda Józef, rolnik, M. Gacna
12. Thiel Józef, rolnik, Białowierza
13. Glaza Bolesław, rolnik, N. Tuchola
14. Zakryś Władysław, rolnik, Bladowo
15. Zalewski Feliks, rolnik, M. Klonia

Komisja oględzin rzek II i III kategorji.

Członkowie:	Zastępcy:
Zakryś Władysław, Bladowo	Kopka Bronisław, Kiełpin
Sterz Leon, Bysław	Behrendt Botw. W. Mędromierz
Dr. Prais, Tuchola	Siegmund Michał, Raciąż
Thalwitzer E,, Pamiętowo	Fordoński, Brzoze
Rafiński, Kamienica,	Pastwa, Śliwice
Gwizdała Antoni, Śliwiczki	Urbanowski, Radzim

Komisja podatku dochodowego.

Członkowie:	Zastępcy:
Rakowski Jan, Żalno	Skarga Gaertig, Bagienica
Baumgart Stanisław, Gostyczyn	Jankowski Antoni, Motyl
Jaśtak Jakob, Čekcyn	Januszewski Jan, Bysław

Komisja podatku budynkowego.

Członkowie:	Zastępcy:
Lewandowski J., budowniczy, Tuchola	Deja Franc. mularz, Koślinka
Pacer Czesław, komisarz, Tuchola	Korthals Stanisław, rolnik, Koślinka

Komisja podatku przemysłowego.

Członkowie:	Zastępcy:
Cybulski M., kupiec, Cekcyn	Friese Paweł, kupiec, Klonowo
Nürnberg, kupiec, Śliwice	Roeding, kupiec, Raciąż

Członkowie Sejm. Pow. do Komisji przeglądowej.

Członek:	Zastępca:
Pryll Wojciech, kupiec, Tuchola	Pacer Czesław, komisarz, Tuchola

Komisja licencjonowania buhajów.

Przewodniczący Jankowski Antoni, rolnik, Motyl.

Członkowie:	Zastępcy:
Sterz Leon Bysław,	Glazik Franc., Ant., Bysław
Fryca Jan, Huta	Hoppe Józef, Bysław
Reszka A., Śliwice	Gierszewski Teofil, Śliwice
Grabowicz Ign., Śliwice	Połom P., Śliwice
Zakryś Antoni, Bladowo	Majka Antoni, Koślinka
Kopka Bronisław, Kiełpin	Kłosowski Władysł., Bladowo
Talaśka Teofil, Gostyczyn	Urban, Pamiętowo
Kallas Teofil, Jeleńcz	

Sprawozdanie Powiatowej Kasy Komunalnej

za rok obrachunkowy 1924.

Rewizje miesięczne Powiatowej Kasy Komunalnej włącznie Powiatowej Kasy Oszczędności odbywały się regularnie i nie dały do upomnień powodu.

W czasie od 15 do 29 grudnia 1924 przeprowadzona została rewizja nadzwyczajna obydwóch kas przez delegata pana Wojewody Pomorskiego w Toruniu.

Wynik rachunkowy Powiatowej Kasy Komunalnej za rok obrachunkowy 1924 przedstawia się przy uwzględnieniu przerachowania pozostałości wzgl. niedoborów z roku ubiegłego w stosunku 1 800 000 mkp. = 1 złoty następująco:

I. A. Przychód zwyczajny.

Tytuł	I.	Pozostałość z roku ubiegłego	578,18
„	II.	Administracja kapitałów	—
„	III.	Administracja dróg powiatowych	2 116,19
„	IV.	Administracja dróg państwowych i wojewódzkich	27 354,87
„	V.	Dom powiatowy i ogród	718,—
„	VI.	Administracja Wydziału Powiatowego	2 515,52
„	VII.	Powiatowa Kasa Oszczędności	1 000,—
„	VIII.	Administracja krajowa	17 421.88
„	IX.	Zbiory za wykazy łowieckie	1 481,03
„	X.	Składki miejscowych związków ubogich na utrzymanie umysłowo-chorych	1 742,83
„	XI.	Podatki powiatowe	141 120,79
„	XII.	Nieprzewidziane dochody	2 845,52
		B. Przychód nadzwyczajny	—
Ogólna suma przychodu za rok 1924			198 894,81
Dyferencja kursowa przy przeliczeniu mkp. na złote w dniu 30. VI. 24			183,11
			199 077,92

A. Rozchód zwyczajny.

Tytuł	I. Administracja dróg powiatowych	67 546,32
„	II. Utrzymanie nieruchomości powiatowych . . .	1 563,58
„	III. Inwentarz i bibljoteka	559,97
„	IV. Administracja komunalna	31 441,23
„	V. Zapomoga na utrzymanie biur wójtowskich	314,—
„	VI. Orędownik powiatowy	2 493,49
„	VII. Powiatowa Kasa Komunalna	1 245,—
„	VIII. Podatek krajowy	27 874,17
„	IX. Na cele sanitarne	10 451,06
„	X. Koszta utrzymania umysłowo-chorych i głuchoniemych .	6 343,21
„	XI. Na cele dobroczynne, naukowe i oświatowe . . .	7 025,66
„	XII. Nieprzewidziane wydatki	18 165,73
	B. Rozchód nadzwyczajny	2 754,06
Ogólna suma rozchodu za rok 1924		177 777,48
Dyferencja kursowa przy przeliczeniu mkp. na złote w dniu 30. VI. 24		217,23
		177 560,25

II. Budżet dodatkowy.

A. Przychód.

B. Rozchód.

Koszta utrzymania policji państwowej	16 353,57

III. Administracja powiatowego domu starców im. Caspari Łyskowo.

A. Przychód.

Tytuł	I. Koszta utrzymania	1 132,57
„	II. Zapomoga powiatowa	4 101,26
	przychód razem	5 233,83

B. Rozchód.

Tytuł	I. Koszta utrzymania	2 690,23
„	II. Osobne koszta administracyjne	641,05
„	III. Rzeczowe koszta administracyjne	1 902,55
	rozchód razem	5 233,83

Zestawienie

A. Ogólny przychód z administracji etatowej	199 077,92
„ „ „ „ (budżet dodatkowy) .	—
„ „ „ Domu Starców	5 233,83
przychód razem	204 311,75
B. Ogólny przychód z administracji etatowej	177 560,25
„ „ „ „ (budżet dodatkowy .	16 353,57
„ „ „ „ Domu Starców . .	5 233,83
rozchód razem	199 147,65
pozostaje zatem pozostałość w kwocie	5 164,10

którą na rok obrachunkowy 1925 przyjęto

IV. Fundusz aserwat i depozytów.

Pozostałość z roku obrachunkowego 1923		13,83
Przychód w roku obrachunkowym		16 317,99
	razem	16 331,82
odchodzi rozchód w roku obrachunkowym		15 822,87
	pozostaje zatem pozostałość	508,95

V. Fundusz zaliczkowy.

Niedobór z roku obrachunkowego 1923		7,97
Przychód w roku obrachunkowym		43 580,10
	pozostaje	43 572,13
Rozchód w roku obrachunkowym		46 753,04
	pozostaje zatem niedobor	3 180,91

VI. Zestawienie końcowe.

1. Pozostałość z funduszów etatowych		5 164,10
2. Pozostałość z funduszów aserwat i depozytów		508,95
	razem	5 673,05
3. Niedobór z funduszu zaliczek		3 180,91
Pozostaje zatem przy końcu roku obrachunkowego pozostałość kasowa w kwocie		2 492,14

VII. Wykaz majątku wzgl. długu powiatu.

A. Majątek.

1. Ogród i podwórze Starostwa 3,00,58 ha		12 000,—
2. Gmach powiatowy z zabudowaniem gosp.		194 280,—
3. Dom powiatowy (dawn. szkoła) Plac Zamkowy		25 000,—
4. Dom powiatowy w Kęsowie		25 000,—
5. Dom Starców w Nowej Tucholi		60 000,—
6. Rakarnia powiatowa w Rudzkim moście		5 000,—
7. Inwentarz starostwa		25 000,—
8. Narzędzia szosowe		6 800,—
9. Żwirówka powiatowa w Pamiętowie		400,—
10. Samochód powiatowy		5 000,—
11. Rower powiatowy (dla budowniczego powiatowego) . . .		100,—
12. Fundusz humanitarny (pożyczka honwersyjna)		1 540,—
13. Fundusz utrzymania szos (pożyczka honwersyjna)		925,—
14. 25 sztuk Akcji Banku Polskiego		2 500,—
	razem	363 545,—

B. Długi powiatowe.

— — — — — — — — — — — — —

Zestawienie.

Majątek powiatowy wynosi	363 545,—
Długi powiatowe wynoszą	—
pozostaje zatem majątku	363 545,—

Sprawozdanie Powiatowej Kasy Oszczędności

za rok obrachunkowy 1924.

Co do przeprowadzonych rewizji Powiatowej Kasy Oszczędności podano wynik ich już na wstępie sprawozdania Powiatowej Kasy Komunalnej.

Wynik rachunkowy Powiatowej Kasy Oszczędności za rok obrachunkowy 1924 przedstawia się przy uwzględnieniu przerachowania pozostałości z roku ubiegłego w stosunku 1 800 000 mkp. = 1 złoty następująco:

Stan wkładów depozytowych przy końcu roku ubiegłego . . .		628,37
Przychód w roku obrachunkowym		
a) przez dopisanie odsetek		3 072,73
b) przez nowe wkłady		112 318,82
razem		116 019,92
Wypłaty w roku obrachunkowym		65 962,31
Pozostałość wkładów depozytowych przy końcu 1924 wynosi . .		50 057,61
Stan wkładów na rachunek bieżący przy końcu roku ubiegłego .		1 320,67
Przychód w roku rachunkowym		
a) przez dopisanie odsetek		2 316,48
b) przez nowe wkłady		518 909,80
razem		522 546,95
Rozchód w roku rachunkowym		
a) debet przy końcu roku ubiegłego	3 991,84	
b) odpisane odsetki	38 193,22	
c) wypłaty	530 553,82	572 738,88
rachunkowo wydano zatem więcej		50 191,93
które się składają z pozostałości przy końcu roku = .		8 266,50
z debetu „ „ „ = .		58 458,43

Pozostałości wzgl. debet na rachunkach bieżących umieszczone są na 4128 książeczkach oszczędnościowych i 58 kontach.

Fundusz rezerwowy wynosił przy końcu roku ubiegłego . . .	4,35
„ „ „ rachunkowego . .	1 062,27
Nadwyżka z poboru odsetek wynosi w roku rachunkowym . .	14 093,52
Pozostałości kasy w kwocie	64 055,56

są ulokowane:

w pożyczkach hipotecznych		
na nieruchomościach miejskich	(50 044,05 mkp.)	—,03
„ „ wiejskich	(34 394,15 mkp.)	—,02
w tem pożyczek z amortyzacją	24 482,20 mkp.	
w pożyczkach gmin, spółek etc.	(408 936,70 mkp.)	—,23
w papierach wartościowych .	(1 273 900,— mkp.)	—,71
w pożyczkach wekslowych		4 250,—
w „ na rachunku bieżącym . . .		58 458,43
w innnych lokatach		1 346,14
	razem jak wyżej	64 055,56

W roku obrachunkowym bonifikowała kasa za wkłady 18 % w stosunku rocznym.

Sprawozdanie Referatu Opieki Społecznej z 1924 r.

I.

Powiatowa Rada Opieki Społecznej.

Wobec wzrastającego na początku 1924 r. bezrobocia a mianowicie w Tucholi i Koślince w których to miejscowościach robotnicy z powodu nieuruchomienia tartaków zostali bez pracy i bez wszelkich najpotrzebniejszych środków do życia, Powiatowa Rada Opieki Społecznej przy pomocy interesowanych gmin urządziła w mieście Tucholi kuchnię ludową celem odżywienia bezrobotnych i ubogich miasta Tucholi i Koślinki Z kuchni ludowej, która istniała od 18 II. do 14 IV. 1924 r., skorzystało 132 robotników. Dziennie wydawano dla bezrobotnych, ubogich i ich rodzin około 415 porcji. Kuchnię utrzymywano jedynie z dobrowolnych ofiar.

Z prawdziwą radością i zadowoleniem stwierdza się wielką ofiarność obywateli miasta jak i rolników którzy wzrozumieniu potrzeb bezrobotnych i ubogiej ludności zasilali swemi ofiarami kuchnię ludową.

W naturaljach jako to: kaszy, mąki, grochu, kartofli, tłuszczu złożono 78,89½ ctr. Zaś w gotówce zebrano 882,220,000 mk. Wymienioną kwotę zużyto całkowicie na utrzymanie kuchni ludowej

Akcja wydawania bezpłatnego chleba zapoczątkowana w grudniu 1923 r. podtrzymano pomimo wszelkich trudności do końca października 1924 r. Ogółem wydano z zboża ofiarowanego przez rolników w b. r. dla ubogiej ludności miasta Tucholi i Koślinki 7 230 sztuk chlebów 3 ft.

Dalsze wydawanie chleba na znaczki z starych zapasów nastąpi po uskutecznieniu przemiału zboża na początku miesiąca lutego 1925 r.

Doroczna składka na rzecz Opieki Społecznej wyniosła 982,104,560 mk. Z odnośnej kwoty zatrzymano do dyspozycji Miejscowej Rady Opieki Społecznej

442,723,280 mk., przekazano do Wojewódzkiej Rady Społecznej 269,690,640 mk., zatrzymano do dyspozycji Powiatowej Rady Społecznej 269,690,640 mk.

Z kwoty budżetowej poz. I. Rozdz. XI. przyznanej tyt. subwencji dla Powiatowej Rady Opieki Społecznej wydano 682,55 zł. jako jednorazowe wsparcia dla najbiedniejszych a głównie wdów i sierot po mężach zamordowanych w 1919 r. przez „Grenzschutz" wzgl. zmarłych na tyfus plamisty w Obozie jeńców w Tucholi.

Na rzecz „Tygodnia Akademika" zebrano 515,58 zł. którą to kwotę przekazano w całości na odnośny cel.

Na rzecz „Ratujcie Dzieci" wpłynęła kwota 177,686,200 mk. którą wysłano w całości na ręce Pom. Tow. Op. nad dziećmi do Torunia.

II.

Opieka nad osobami, które są ulokowane w Zakładach Krajowych.

Na mocy ustawy niemieckiej z dnia 11 lipca 1891 r. zobowiązany jest powiat opłacać 2/3 a związki ubogich 1/3 kosztów utrzymania za każdego chorego umieszczonego w Zakładzie krajowym.

W Zakładach krajowych w dniu 31 XII. 1924 r. znajdowało się:

a) w Zakładzie psychjatrycznym w Świeciu . . 6
b) „ „ „ Kocborowie 1
c) „ „ Opieki Społecznej w Wejherowie 4
razem 11 osób

Na powiat tucholski przypada obciążenie temi kosztami w wysokości 6295,78 zł.

III.

Sądy Rozjemcze.

Zmiany wstanie osobowym co do sędziów rozjemczych zaszły w następujących obwodach:

Obwód I. Koślinka: W miejsce zmarłego Antoniego Majki, mianowano rolnika Franciszka Szwedę z Koślinki.
Zatwierdzony Uchwała Sądu Okręg. w Chojnicach 30 VII. 24 r. Prez. 1830/24 5 R.

Obwód VII. Śliwice: W miejsce ustępującego kupca P. Wallerandta, mianowano p. Władysława Landowskiego z Śliwic.
Zatwierdzony Uchwałą Sądu Okręg. w Chojnicach z dnia 30 VII. 24 r. Prez. 1830/24 5 R.

Zmiany wstanie osobowym zastępców Sędziów Rozjemczych nie zaszły.

Działalność Sekcji Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie.

Zgłoszono nieszczęśliwych wypadków 30 — w tem 1 śmiertelny. Z tego ustalono rentę dla okaleczałych po 13-tym tygodniu po wypadku: w 6 wypadkach

Rentę dla pozostałych przyznano . . . . w 1 wypadku

Wyleczenie zupełne nastąpiło . . . . w 2 wypadkach

Wdrożono i nieukończono śledztwa . . . . w 21 wypadkach

Składek dla Zakładu Ubezp. od Wypadków w Rolnictwie ściągnięto za rok 1924 15.153,81 zł.

Kosztów rzeczowych jako druki orzeczenia lekarskie etc. zanotowano 1072,16 zł.

Wysokość składek za rok 1924 wynosi 50% podatku gruntowego.

Powiatowy Urząd Budowlany.

A. Zarząd drogowy.

1. Budowniczy powiatowy Feliks Maślonkowski,
2. Drogomistrz Jan Karnowski,
3. Dozorca dróg Teodor Marks,
4. 24 drożników.

B. Utrzymanie dróg i mostów.

Powiatowy Zarząd drogowy zarządza 182,084 km. i to:

29,245 km. dróg państwowych,
42,355 „ „ wojewódzkich,
110,484 „ „ powiatowych,

w tem 19,504 km. bruku, 162,580 km. dróg bitych.

Do tego przychodzi budująca się szosa Bysław—Cekcyn—N. Młyn (powiatowa) o długości 10,555 km.

Stan dróg, aczkolwiek miejscami zły, ogólnie się poprawił. Wszystkiemi siłami powiat stara się naprawić to, co zaniedbano w ostatnich latach podczas wojny.

W roku 1924 wykonano następujące prace na drogach:

1. nową powłokę kamienną na przestrzeni Tuchola—Pruszcz w Gostyczynie długości 1400 m.
2. nowe szosowanie w Jabłonce na przestrzeni W. Gacna—Śliwice długości 1300 m.
4. bielenie kamieni, czyszczenie rowów, odgałęzienie drzew, malowanie drogowskazów i zaopatrzenie ich napisami poprawnemi i t. d.

4. Zakupienie i przygotowanie większego materjału do nowych nasypów i konserwacji dróg w roku 1924 mianowicie dróg: Tuchola—Bysław, 1300 m kamieni i 150 m żwiru, Tuchola—Piastoszyn 250 m kamieni i 250 m żwiru, Tuchola—Pamiętowo, 350 m kamieni i 250 m żwiru, Tuchola—Pruszcz 600 m kamieni i 50 m żwiru, Tuchola—W. Gacno 200 m kamieni do bruku. Na wystkie inne drogi nawieziono częściowo żwiru do naprawy latówek i posypu szos.

Odczuwać wielce daje się brak wału parowego do prawidłowej gospodarki drogowej. Powiat aczkolwiek ubogi, nosi się poważnie z myślą wał taki nabyć albo sam lub zakupić takowy wspólnie z powiatem sępolinskim.

Naprawę innych mostów wzgl. budowę nowego mostu w Pamiętowie z powodu braku funduszów i innych prac odłożono do roku przyszłego.

C. Budowa nowych szos.

Jak już pod B. wspomniano, powiat buduję nową szosę Bysław—Cekcyn—N. Młyn. Budowa z powodu braku funduszów niestety postępuje wolno; nie ukończono jeszcze zupełnie prac ziemnych. Raźniej postąpi budowa w roku przyszłym, o ile powiat osiągnie pożyczkę od Rządu, o którą usilnie się ubiega. Projekt budowy tej szosy, wypracowany przez budown. pow. p. Maślonkowskiego. Pan Wojewoda zatwierdził dekretem z dnia 25. X. 1924 r. Nr. dz. IX. d. 1802/24,

D. Spółki wodne.

W powiecie tutejszym istnieją i działają 14 spółek meljoracyjnych i to:

1.	Spółka	meljoracyjna	Nowa Tuchola,
2.	„	„	Jezioro Popówek,
3.	„	„	Lińskie Błota,
4.	„	„	Rzeka Kicz,
5.	„	„	Ostrowskie Błota,
6.	„	„	Łąki Kęsowskie,
7.	„	„	„ Jeziorka,
8.	„	„	„ Koślinka,
9.	„	„	Iwickie Błota,
10.	„	„	Dolna Kamionka,
11.	„	„	Łąki Brzoze,
12.	„	„	Rzeka Prusina,
13.	„	„	Białe Błota,
14.	„	„	Rzeka Sępólno.

Wszystkie spółki zajmują się tylko konserwacją już istniejących urządzeń i funkcjonują z małemi wyjątkami poprawnie.

Nowych spółek nie utworz ono w roku 1924. Utworzenie spółek wodnych w Kiełpinie i Bysławiu napotkało na małe zainteresowanie się interesentów jak i na trudności finansowe, Utworzenie tych spółek przewiduje się w roku przyszłym przy pomocy Rządu.

Przystąpiono również z urzędu do spolszczenia statutów spółkowych. Spolszczone już statuty doznały zatwierdzenia Pana Wojewody. Przetłumaczeniem reszty statutów urząd zajmie się w roku 1925.

Wielki wpływ wywierają na racjonalną gospodarkę spółek coroczne wiosenne i jesienne oględziny urzędowe, owoce których odczuwać się dają chociaż wolno ale pewno.

Tuchola, dnia 1 kwietnia 1925 r.

Tollik,
starosta
Przewodniczący Wydz. Pow.